

Костирко А. Г.

*Канд. екон. наук,
старший викладач кафедри обліку і оподаткування,
Миколаївський національний аграрний університет,
м. Миколаїв, Україна,
kosturkoa@gmail.com*

Количева А. О.

*магістр спеціальності 071 “Облік і оподаткування”,
Миколаївський національний аграрний університет,
м. Миколаїв, Україна,
botnar-93@mail.ru*

ФІНАНСОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ

Досліджено стан і проблемні аспекти інноваційної діяльності аграрних підприємств, визначено складові й елементи механізму стимулювання інноваційного процесу. Виявлено інституційні обмеження інноваційного розвитку аграрної сфери.

Ключові слова: аграрні підприємства, інновація, інноваційна діяльність, інноваційний розвиток, інноваційний процес, інституційні обмеження

Розглядаючи надзвичайно важливе питання наукового забезпечення розвитку агропромислового виробництва, необхідно чітко усвідомити безальтернативність формування інноваційної моделі аграрної економіки та досягнення її конкурентоспроможності на основі інновацій. Якщо немає можливості постійно отримувати необхідні фінансові вливання в діючу економіку, то інноваційна діяльність стає ефемерним наміром. Отже, тут має місце діалектична залежність: фінансовою основою інновацій є інвестиції, і, у свою чергу, наявність останніх стає реальним базисом для інноваційного оновлення АПК.

Важливу роль у теоретичному та емпіричному дослідженні питань організації інвестиційно-інноваційної діяльності держави і підприємства та її впливу на розвиток національного господарства відіграють праці сучасних вітчизняних науковців та практиків, зокрема: Базилевича В.Д., Гейця В.М., Баранівського О.І., Ковальчук Т.Т., Ковальчука А.Т., Сіренко Н.М. Разом з тим, незважаючи на велику кількість публікацій, залишається багато невисвітлених проблемних аспектів інвестиційно-інноваційної діяльності в

АПК. Окрім того, ситуацію ускладнює відсутність обґрунтованих пропозицій щодо впровадження сучасних методів та моделей управління фінансовим забезпеченням інноваційного розвитку АПК.

За результатами проведеного дослідження визначено низку чинників, які стримують здійснення інновацій у сільському господарстві. Визначені чинники згруповано за функціональним принципом (рис. 1).

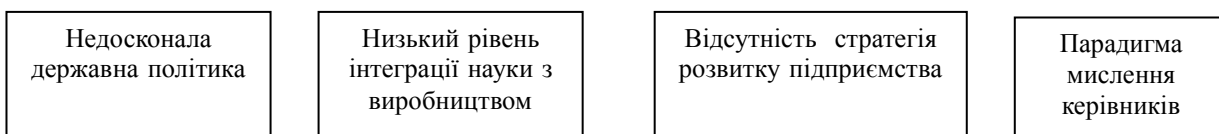
<i>Інформаційні</i>	<i>Ринкові</i>	<i>Цінові</i>	<i>Управлінські</i>
<ul style="list-style-type: none"> - відсутність інформації про ринки інновацій - відсутність повної інформації про технології - складність у знаходженні партнерів інноваційної діяльності - відсутність кваліфікованого персоналу 	<ul style="list-style-type: none"> - домінування певної частини підприємств - незначний попит на інноваційні продукти - значні ризики 	<ul style="list-style-type: none"> - відсутність власних фінансових ресурсів - відсутність зовнішнього фінансування - високі затрати на інноваційну діяльність 	<ul style="list-style-type: none"> - недосконала державна політика - низький рівень інтеграції науки з виробництвом - парадигма мислення керівників

Рисунок 1. Чинники негативного впливу у запровадженні інновацій у діяльність сільськогосподарських підприємств

Джерело: [1]

Зрозуміло, що інноваційний розвиток АПК не можливий без його достатнього фінансового забезпечення. Нині за нестабільних кризових умов ключовою є проблема залучення інвестиційних ресурсів у інноваційний розвиток та їх раціонального використання. Від її розв’язання залежать можливості подальшого економічного поступу аграрного виробництва. Це показує досвід Японії, Китаю, Чехії, Словаччини, що досягли помітних успіхів у розвитку економіки завдяки використанню у 90-х роках минулого століття 35-40 % валового внутрішнього продукту на інвестиційні потреби [1, с. 641]. Більшість сільськогосподарських товаровиробників відчують значний дефіцит коштів, а відповідно, не мають можливості відновити або зміцнити наявну ресурсну базу. Особливо гостро постає питання забезпеченості підприємств достатньою кількістю якісної

сільськогосподарської техніки. Ступінь зношення основних засобів у сільському господарстві є одним з найвищих у національній економіці. Така ситуація свідчить про високу залежність сільськогосподарських товаровиробників від зовнішніх джерел фінансування та низький рівень ділової активності, що, у свою чергу, має прямий вплив на зростання рівня внутрішніх та зовнішніх ризиків.

Джерело: [2]

Отже, можна назвати основну причину стагнації національного агропромислового комплексу – інвестиційний дефіцит, зумовлений згоранням державної фінансової підтримки сільськогосподарських підприємств, відсутністю розвиненої фінансово-кредитної інфраструктури, низькою інвестиційною привабливістю окремих сегментів аграрної сфери. Крім того, загальносвітова тенденція економічного регулювання агропромислового виробництва полягає в наданні значних дотацій вітчизняним товаровиробникам, що захищає ринок продовольства від експансії іноземних виробників сільськогосподарської продукції.

Саме виходячи з цього, особливий акцент, на нашу думку, необхідно робити на диверсифікації інструментів кредитної підтримки сільськогосподарських виробників, способах накопичення власних інвестиційних ресурсів суб'єктами аграрного підприємництва, імплементації у вітчизняну практику прогресивних схем оподаткування та страхування, а також врахуванні екологічного чинника при розробленні інвестиційної стратегії потужних агропромислових об'єднань.

Перед Україною відкриваються широкі перспективи у зв'язку зі світовою продовольчою кризою, зростанням попиту на біопаливо, відсутністю можливості розширювати посівні площі і нарощувати

продуктивність сільського господарства основних аграрних країн, і все це необхідно належним чином використати. Саме тому для фінансового забезпечення інноваційного розвитку агропромислового комплексу необхідно: сконцентрувати капітал на пріоритетних напрямках розвитку, зокрема освіті, науці, прогресивних технологіях, підприємницькій активності на ринку наукомісткої продукції; забезпечити організацію конкурентоспроможного виробництва аграрно-продовольчої продукції, що можливо завдяки концентрації інвестицій у пріоритетних сферах, зокрема здійсненню інвестицій в розвиток людського капіталу, що є основою вироблення і впровадження нових знань організаційного, технологічного, економічного, екологічного спрямування; використовувати технології глибокої переробки сільськогосподарської продукції та виготовлення нових продуктів.

Список використаних джерел:

1. Економіка України : стратегія і політика довгострокового розвитку / за ред. В. М. Гейця. – К. : Фенікс, 2003. – 641 с.
2. Міністерство аграрної політики та продовольства України [Електронний ресурс] : офіційний веб-сайт. – Режим доступу : <http://minagro.gov.ua>.
3. Державна служба статистики України [Електронний ресурс] : офіційний веб-сайт. – Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua/>.

A. Kostyrko, A. Kolicheva. Financial support for innovative development of agrarian enterprises.

Summary

Studies the state and the problems of innovative activity of agrarian enterprises, components and elements of stimulation mechanism within the innovative process are defined. Institutional constraints for innovative development of the agrarian sector are determined.

Keywords: agrarian enterprises; innovation; innovative activity; innovative development; innovative process; institutional constraints.